

Maakuntien liittojen kannanotto keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman valmisteluun

Ilmastolaissa säädetään pitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta sekä keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta (KAISU), ja parhaillaan valmistellaan niiden päivitystä. KAISU koskee taakanjakosektoria eli päästökaupan ulkopuolisia sektoreita maankäyttösektoria lukuun ottamatta. Taakanjakosektorille kuuluvat liikenteen, maatalouden, rakennusten erillislämmityksen, työkonoiden, jätehuollon ja F-kaasujen päästöt sekä päästökaupan ulkopuolisen teollisuuden ja muun energiankäytön päästöt.

Maakuntajohtajat pitävät Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmaa alueiden näkökulmasta tärkeänä työkaluna ja korostavat, että

- Suomen tavoite on lain mukaan olla hiilineutraali viimeistään vuonna 2035. Tavoitteesta on tärkeää pitää kiinni ja näin luoda ennustettava toimintaympäristö yritysten kestävyysinvestoinneille. Lisäksi lakiin on kirjattu tavoite nielujen vahvistamisesta. Myös sitä tulee edelleen tavoitella ja samalla selkeyttää hiilinielujen laskentaperiaatteita. Tämän kehitystyön turvaamiseksi myös keskeisten tutkimuslaitosten resurssit tulee turvata.
- Ilmastosuunnitelmia ja -tiekarttoja toimeenpannaan aktiivisesti alueilla, sillä ilmastotoimet nähdään yhä selkeämmin vetovoimatekijänä. Vaikka ilmastolaista poistettiin 2025 alusta alkaen kuntien velvoite laatia ilmastosuunnitelma, tehdään kunnissa ja kaikissa maakunnissa silti suunnitelmallista ilmastotyötä. Alueiden ja kuntien työ tulee paremmin huomioida ja hyödyntää voimavarana valmisteltaessa kansallisia toimia.
- Maakuntaohjelmia päivitetään parhaillaan ympäri Suomen. Ohjelmat rakentuvat jokaisen maakunnan ominaispiirteistä lähtien alueiden yhteisen kehittämisen pohjaksi. Ilmasto-, luonto- ja kiertotalouskysymyksiin liittyvät tavoitteet ovat kaikissa maakunnissa tärkeässä roolissa ja niihin tähtäviä toimia tuleville vuosille määritellään parhaillaan. Ennakoitavuus ja yhteistyö kansallisen tason valmistelun kanssa on erityisen tärkeää.
- Vaikuttavat ilmastotoimet ovat erilaisia eri alueilla ja siksi alueita ja kuntia kannattaa tarkastella moninaisena joukkona, joilla on erilaisia vahvuuksia ja mahdollisuuksia. Esimerkiksi energiasiirtymä toteutuu eri alueilla eri tavoin. Myös tilanne liikenteeseen, maankäytön kysymyksiin, nieluihin tai maatalouteen vaihtelee merkittävästi maakuntien välillä. Kansallisen ilmastopolitiikan suunnitelmia laadittaessa tulee tunnistaa, miten erilaisia tarpeita voidaan tukea niin, että kansallisesti ja alueilla työskennellään samaan suuntaan.
- On muistettava, että globaalien kestävyyskriisien äärellä kokonaisuus merkitsee. Ilmastotavoitteita ei saavuteta, ellei samalla aktiivisesti edistetä siirtymää kiertotalouteen, sopeuduta muuttuvaan ilmastoon sekä tehdä konkreettisia toimia luontokadon pysäyttämiseksi. Maankäyttö- ja päästökauppasektoreiden toimien suunnitelmallisuutta tarvitaan taakanjakosektorin ilmastotoimien rinnalle.

- Yhteistyö kuntien, maakuntien ja kansallisten suunnitelmien ja niiden toimeenpanon osalta on tärkeää ja siihen toivotaan panostusta sekä resursseja myös maakuntien liittoihin. Maakuntien liitot toivovat laajaa yhteistyötä ja vuoropuhelua kansallisten suunnitelmien päivitysten ja säädösvalmistelun osalta. Käytännön toimia kuitenkin tehdään alueilla ja kunnissa, ja maakuntien liitoilla on paras ymmärrys kokonaistilanteesta ja tarpeista omilla alueillaan.

Maakuntien liittojen psta

Pekka Hokkanen
maakuntajohtajien puheenjohtaja
maakuntajohtaja, Keski-Suomi